

Комп'ютеризована підтримка розв'язування економічних задач

У час бурхливого розвитку економічних процесів, зростання ролі економічної освіти та попиту на фахівців цієї галузі, комп'ютерних користувачів не може не цікавити прикладне програмне забезпечення, використання якого може значно спростити роботу бухгалтерів, економістів, менеджерів різних підрозділів холдингів, корпорацій, підприємств, пришвидшити виконання всіх видів робіт – від ведення документообігу та виконання нескладних підрахунків до автоматизації фінансово-господарського, виробничого, бухгалтерського, товарного, податкового обліку, виконання інших спеціалізованих облікових задач, забезпечення фінансового аналізу і планування роботи компанії, нарахування заробітної плати і т.ін.

Завданням статті є ознайомити читачів з можливостями окремих поширених програмних засобів, що можна використовувати для розв'язування економічних задач.

З програмного пакету Microsoft Office для розв'язування задач економічного характеру здебільшого можна використовувати лише програми Excel та Access (хіба що програму Power Point можна застосовувати для підготовки рекламних матеріалів, демонстрації виробничих технологій, різних процесів та явищ, презентації товарів і послуг).

Про переваги застосування Microsoft Excel при розв'язуванні багатьох економічних задач пишуть багато вітчизняних і зарубіжних авторів, наприклад [1]–[3], [5] та інші.

В Excel запрограмовано багато можливостей, що можна використовувати для прогнозування прибутку компаній з використанням табличних підстановок, аналізу фінансової діяльності підприємств, визначення рівнів рентабельності продукції, розв'язування транспортних задач, управління базами даних (заповнення форм даних, сортування даних, використання автофільтрів, розширених фільтрів, побудова зведених таблиць, робота з підсумками), створення різноманітних документів з автоматизованими підрахунками, побудови карт (рис.1), картограм і картодіаграм, розв'язування специфічних економічних задач із застосуванням вмонтованих фінансових функції і т.д.

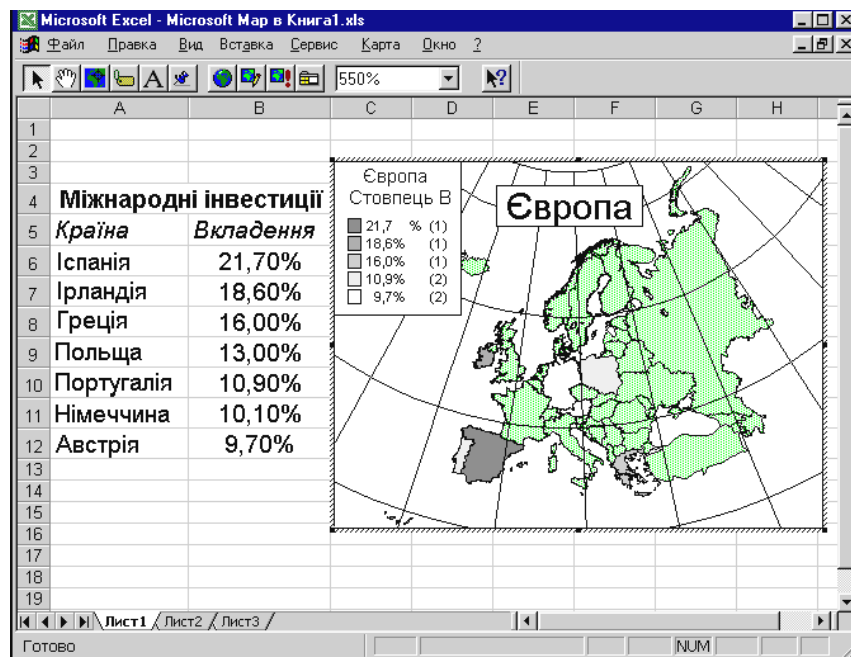

Рис.1

Засобами програми Microsoft Access можна створювати таблиці, запити, форми, звіти, їх модифікації, зв'язувати таблиці, імпортувати дані з текстових файлів, формувати командні кнопки, прапорці, перемикачі, списки, обчислювальні поля, оздоблювати об'єкти баз даних різноманітними елементами, графічними зображеннями, схемами, діаграмами – це дозволяє ефективно оперувати різноплановими даними та забезпечувати автоматизований документообіг.

Корисною для недосвідчених користувачів може виявитись запрограмована в Access можливість створення макросу автозапуску Autoexec для спрощеного завантаження, наприклад, найпотрібніших форм (рис.2) чи інших об'єктів. Виконання макросу Autoexec при кожному завантаженні бази даних, що його містить, спричинює прояву об'єкту, вказаного в ньому, до того ж у режимі, потрібному користувачеві (цей макрос може містити і будь-які інші макрокоманди, операції з всеможливими фільтрами, аргументами, режимами перегляду даних та створених об'єктів).

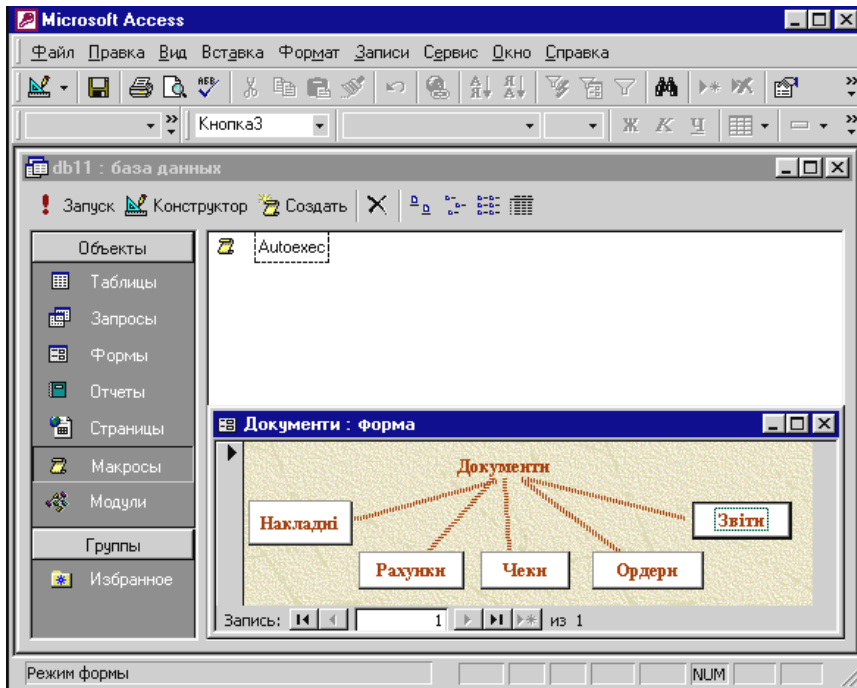

Рис.2

Для забезпечення автоматизації офісної діяльності компаній, повного контролю за постачанням (продажем чи виробництвом) товарів, автоматизації фінансової діяльності, роботи менеджерів і бухгалтерського обліку, збирання і опрацювання даних про контрагентів (клієнтів, потенційних клієнтів, партнерів, конкурентів та ін.) та інших задач використовуються комплексні системи, створені загальновідомою російською фірмою «1С» та українською компанією «Парус» [4].

Програмний засіб «1С: Підприємство» (рис.3) призначений для розв'язування широкого спектру задач з автоматизації роботи підприємств з різноманітними обсягами даних, різною кількістю користувачів автоматизованої системи і неоднаковою інтенсивністю роботи користувачів. Існують версії, розраховані на одного користувача, мережеві версії системи, а також версії для SQL, які забезпечують можливість роботи з інформаційною базою в режимі клієнт-сервер.

До складу системи включаються такі функціональні компоненти: «Бухгалтерія» (для ведення обліку на основі бухгалтерських операцій відповідно до будь-якого законодавства і методології обліку), «Розрахунок» (для виконання складних періодичних розрахунків, наприклад, для розрахунку заробітної плати будь-якої складності, розрахунків за цінними паперами та для інших видів розрахунків), «Оперативний облік» (для обліку наявності і руху засобів на підприємстві з моменту його створення в найрізноманітніших розрізах у реальному часі).

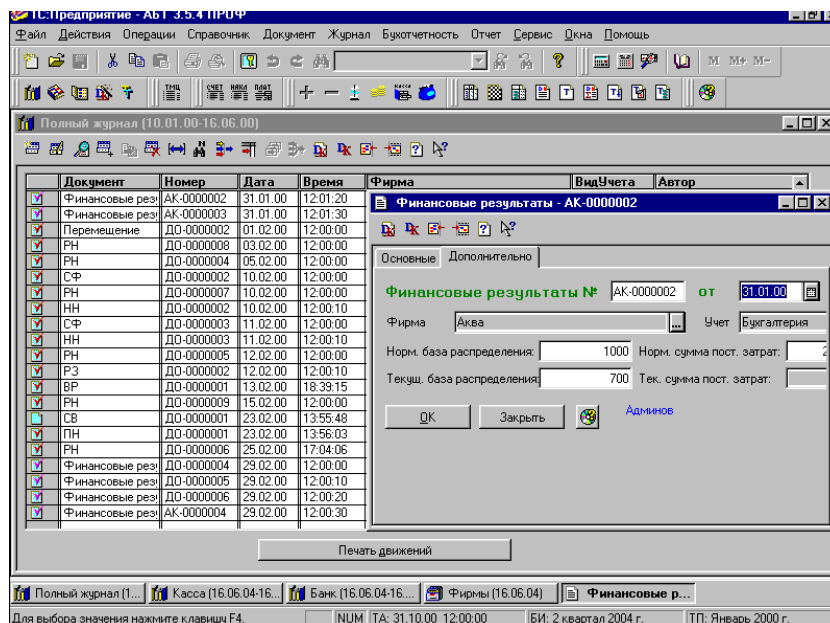

Рис.3

За потреби в системі «1С: Підприємство» можна реалізувати інтеграцію з різноманітними програмними, апаратними засобами, торговим обладнанням, а також розширювати функціональні можливості системи шляхом створення додаткових програмних компонентів, надбудов.

Корпорацією «Парус» розроблено комплексну систему автоматизації фінансово-господарського обліку і управління для підприємств малого і середнього бізнесу, великих підприємств, а також для бюджетних установ.

Система дозволяє автоматизувати виробничий, бухгалтерський, товарний і податковий облік; фінансовий аналіз і планування; облік персоналу, праці, робочого часу співробітників, нарахування заробітної плати; обмін даними між підзвітними підприємствами і центром, аналіз даних (звіти, графіки); облік робіт та сервісного обслуговування клієнтів, партнерів і співробітників, облік маркетингових заходів, відстеження проплат; ряд спеціалізованих облікових задач, притаманних підприємствам нафтогазового і паливно-енергетичного комплексу, а також підприємствам телекомунікацій і зв'язку; правову підтримку бізнесу.

Система пропонує рішення для малого і середнього бізнесу – програму «Парус-Підприємство», призначену для господарських підприємств різної галузевої приналежності (торгівлі, сфери послуг, реклами, громадського харчування, туризму, іноземних компаній та інших). Це проста, зручна, але в той же час потужна повнофункціональна система, що дозволяє автоматизувати бухгалтерський, податковий, складський облік, задачі логістики, а також управління реалізацією товарів і послуг.

До її складу входить модуль «Парус-Бухгалтерія» (рис.4) (дозволяє вести облік грошових коштів на рахунках, основних засобів і нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, розрахунків з дебіторами і кредиторами різних категорій в національній та іноземних валютах); модуль «Парус-Реалізація і Склад» (підтримка оптового продажу будь-яких видів товарів і послуг, підтримка мультивалютних операцій і т.ін.).

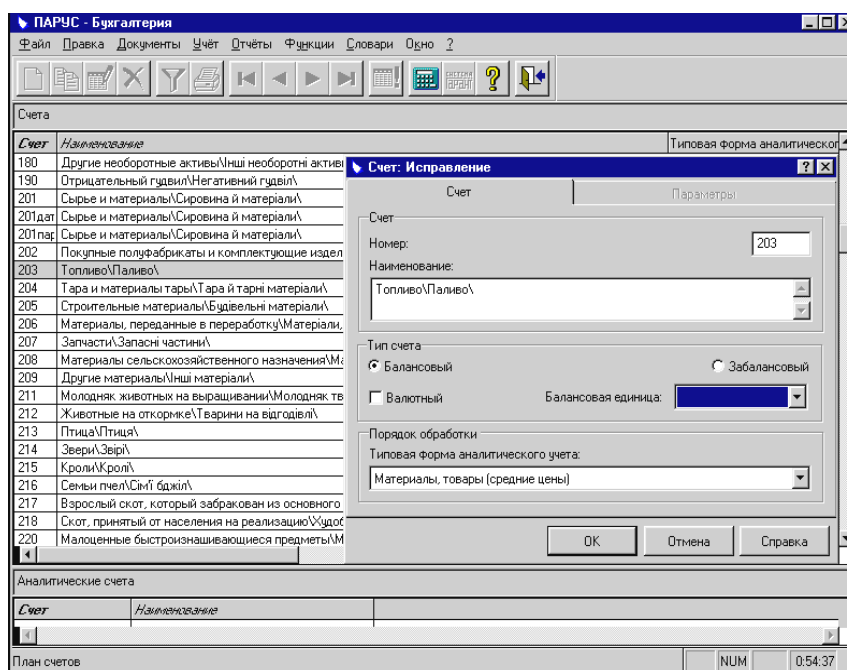

Рис.4

Для автоматизації процесу нарахування заробітної плати на всіх його етапах пропонується використовувати програмний продукт «Парус-Зарплата». Для відділів і підприємств, що займаються обліком персоналу, створена система кадрового обліку «Парус-Кадри», яка має різні комплектації (для медичних, наукових установ, для господарських, бюджетних та воєнізованих організацій).

На підприємствах, що займаються сервісним обслуговуванням клієнтів, доцільно використовувати програмний продукт «Парус-Менеджмент і Маркетинг». Він дозволяє вести в структурованому вигляді відомості про контрагентів, облік роботи з ними в розрізі різних видів діяльності, облік робочого часу співробітників; автоматизувати різноманітні види діяльності маркетингового відділу та фіксувати проходження супутніх документів-підстав.

З метою правової підтримки бізнесу в Україні створена програма «Парус-Консультант» – інформаційно-аналітична система із законодавства, яка містить десятки тисяч нормативно-правових документів, консультацій ведучих фахівців з оподаткування, бухгалтерського обліку, роз'яснень державних органів, довідник типових бухгалтерських проводок, збірки типових договорів і бухгалтерських бланків, тематичні огляди документів, бізнес-словник, нормативно-довідкові таблиці, стандарти бухгалтерського обліку і нормативи аудиту, курси валют на період з 1992 року по теперішній час.

Для крупних підприємств різної галузевої спрямованості, корпоративних структур і холдингів розроблено клієнт-серверне рішення «Парус-Підприємство 8.xx», в якому реалізовані функції складського обліку і руху товару, обліку розрахунків із споживачами, планування і управління фінансами, орендними платежами, виробництвом, а також управління діловими процесами.

До складу пакету входить набір типових модулів: «Бухгалтерський облік» (з усіма необхідними функціями для ефективної і точної роботи бухгалтерії), «Консолідація» (для збирання, накопичення і аналізу даних бухгалтерського обліку підрозділів підприємства, які ведуть цей облік самостійно, тобто є самостійними балансовими одиницями), «Фінансове планування» (інструмент для

планування і контролю фактичного руху грошових коштів, фактичних доходів і витрат), «Управління реалізацією» (інструмент управління торговими операціями і логістикою), «Облік витрат і калькуляція собівартості», а також спеціальні модулі для розв'язування специфічних задач в різних галузях: «Фондовий відділ нафтобази», «Збирання, опрацювання і аналіз змінних звітів АЗС», «Облік розрахунків із споживачами тепла і електроенергії» (для реалізації головних облікових задач виробництва).

Для підготовки і обліку фінансово-господарських документів, накопичення відомостей про здійснені господарські операції, отримання внутрішньої і зовнішньої звітності підприємства, що перебуває на фінансуванні з бюджету, призначений програмний продукт «Парус-Бюджет».

Для автоматизації зведеного обліку в установах і на великих підприємствах, що мають розгалужену мережу підзвітних структур, розроблена система «Парус-Зведення».

Корпорацією «Парус» створені також спеціальні рішення: «Парус-Економ» (для приватних підприємств); «Парус-Магазини і Супермаркети» (для підприємств роздрібною торгівлі); «Парус-Ресторан» (для підприємств громадського харчування – ресторанів, нічних клубів і т.д.); «Парус-Аптека» (для фармакологічних організацій і аптек); «Парус-Виробництво» (для виробничих, будівельних, ремонтних організацій і компаній); «Парус-USGAAP» – для підприємств з розширеними функціональними можливостями, на яких ведеться облік в національному і міжнародному USGAAP-стандарті; «Парус-Готель» (для готелів, мотелів, пансіонатів і баз відпочинку); «Парус-Бар» (для малих підприємств громадського харчування – барів, кафе і ін.) та «Парус-Страховання».

Якими б несхожими за специфікою діяльності, організацією, інфраструктурою та іншими факторами не були б підприємства і компанії, в наш час не мислиться їх діяльність без використання сучасної комп'ютерної техніки із програмним забезпеченням, яке вже багато років перевіряється практикою. Питання лише в кваліфікації працівників, у достатньому рівні набутих навичок роботи з відповідними програмами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коляда М.Г. Делопроизводство, бухгалтерия и анализ бизнеса. – Донецк: ООО ПКФ “БАО”, 2003. –
2. Паластина И.П. Особенности проведения практических занятий по курсу “Прогнозирование принятия управленческих решений” с использованием компьютерных программ // Модульные технологии обучения в системе непрерывного профессионального образования (теория и практика). Сборник научных трудов X международной научно-методической конференции. Выпуск 8. Часть 1. – Москва, 23-24 марта 2004 года / Редакционная коллегия. – М.: МГУТУ, ООО “Восход”, 2004. – С. 247-249.
3. Свіржевський М. Роль інформаційно-комунікативних технологій під час вивчення економічних дисциплін // Педагог професійної школи. зб. наук. праць / Редкол. Н.Г.Ничкало, І.А.Зязюн, О.І.Щербак та ін. – Випуск VI. – К.: Науковий світ, 2004. – С.105-110.
4. Смалько Е.А. Комплексные системы для автоматизации управления предприятиями // Инновационные технологии организации обучения в техническом вузе: на пути к новому качеству образования: Материалы международной научно-методической конференции. – Пенза: ПГУАС, 2004. – Ч.1. – С. 166-171.
5. Страхарчук А.Я., Страхарчук В.П. Інформаційні технології в економіці: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: НМЦ «Укоопосвіта», 1999. – 397 с.